

Til fakultetsledelsen v / undervisningsdekan Halvard Haukeland Fredriksen

FELLES UTTALELSE BASERT PÅ MØTE 12.11.18 OM METODEUNDERVISNINGEN I DEKANATETS SKISSE TIL NY STUDIEORDNING

1. Innledning

Vi forstår dekanatets tre ulike alternative skisser til en ny studieordning, som et forsøk på styrke innslaget av juridisk metode og rettsteori på masterstudiet for rettsvitenskap ved Det juridiske fakultet i Bergen. Det er et tiltak som vi stiller oss bak.

I vår tid er omfanget av rettslige reguleringer stadig økende, samtidig som innholdet i rettsreglene utvikler seg raskere enn tidligere. Dermed er det essensielt at studentene får dypere forståelse og bedre ferdigheter knyttet til mer varige og generelle trekk ved juridisk problemformulering og argumentasjon, inkludert ulikheter mellom ulike rettsområder. Utviklingen av denne typen forståelse og ferdigheter, er det særlig juridisk metode og rettsteori som kan bidra til.

Det er imidlertid flere trekk ved dekanatets skisse til endringer vedrørende metode i studieordningen som kan skape tvil om endringene vil bidra til å oppfylle målsetningen om å styrke metodisk forståelse og metodiske ferdigheter blant studentene:

2. Undervisning i juridisk metode på første studieår

Å fjerne juridisk metode som eget emne på første studieår (variant 1 og 2 i dekanatets skisse til studieordning), vil i utgangspunktet redusere innslaget av metode tidlig i studieløpet. Selv med økt fokus på juridisk metode i andre emner, vil studentene miste en sammenhengende og helhetlig presentasjon av juridisk metode på første studieår.

Exfac som kommer aller først i første studieår, behandler også i stor grad juridisk metode. Men med dagens studieordning får studentene en ytterligere omfattende fordypning i juridisk metode tidlig i studieløpet. Det er en fordypning som er nødvendig, gitt at studentene med sin begrensede juridiske forståelse vil ha vansker med å ta til seg de ulike metodiske poengene i Exfac-undervisningen.

Å fjerne juridisk metode som eget emne på første studieår, vil i tillegg redusere dagens pedagogisk gunstige gjensidige vekselvirkning mellom undervisning i juridisk metode og undervisning i andre fag. Ut fra tanken om gjensidig vekselvirkning, er det grunn til å tro at dagens kombinasjon av Exfac, forvaltningsrett og juridisk metode, fulgt opp med to andre emner (kontraktsrett I og arve- og familierett), bedre forståelse og ferdigheter knyttet til juridisk metode, enn forslaget om kombinasjonen av Exfac og etterfølgende undervisning i kontraktsrett I, NIRI og rettsstat- og menneskerettigheter.

Spørsmålet er så om en kan oppnå fordypning i metode og vekselvirkning med andre emner, ved å øke fokuset på juridisk metode i de øvrige emnene på første studieår.

Vi stiller oss skeptiske til dette. Det er uklart hva et økt fokus på juridisk metode innen det enkelte emne egentlig skal innebære. De fleste av oss har kursansvar i andre emner, og vil mene at juridisk metode allerede er integrert som en del av undervisningen i disse emnene. Nye innledende forelesninger med særlig fokus på juridisk metode innenfor et spesifikt emne har antakelig begrenset pedagogisk effekt for utvikling av metodisk kunnskap og metodiske ferdigheter blant studentene, sammenliknet med det å ha et helhetlig metodefag som gir anledning til fordypning i metodospørsmål over lengre tid. Og selv med et samarbeid mellom ulike emneansvarlige er det

vanskelig å unngå at det blir mange gjentakelser av grunnleggende metodiske poenger, hvis det etableres nye innledende forelesninger eller annen metodeundervisning for hvert enkelt fag.

Uansett hvilken kombinasjon av emner en til slutt velger på første studieår ut fra de ulike alternativene i dekanatets skisse, bør juridisk metode derfor være et eget emne ved siden av Exfac og andre emner. Eventuelt bør juridisk metode være et eget emne på et annet tidspunkt tidlig i studieløpet.

3. Undervisning i juridisk metode på fjerde studieår

Vi stiller oss positive til et eget metodekurs på et senere stadium i studieprogrammet der det blir anledning til å utdype juridisk metode ved å sammenlikne juridisk metode innenfor ulike rettsområder (inkludert det internasjonale), og ved innføring i ulike deler av rettsteorien som kan gi en dypere forståelse av premissene for ulike metodiske retninger.

Å plassere denne senere metodeundervisningen på slutten av fjerde studieår, kan imidlertid lett vise seg å være lite hensiktsmessig. Studentene har da gått gjennom hele den obligatoriske delen av studiet uten å ha fått generell metodeundervisning siden Exfac, noe som er veldig lang tid. Eventuelt vil det ha gått omtrent tre år siden det sist ble gitt helhetlig metodeundervisning hvis en beholder metodeundervisningen på første studieår. Det gjør det vanskelig å skape en helhetlig og dekkende metodeundervisning for studieprogrammet sett under ett. I tillegg vil studentene ha begrensede muligheter til å få den pedagogiske vekselvirkningen mellom det senere metodefaget og andre emner på studiet når det bare gjenstår ett studieår.

Gitt disse vanskene, kan dagens plassering av metodeundervisningen på slutten av tredje studieår, være mer hensiktsmessig. Da er ikke avstanden i tid fra metodeundervisningen tidlig i studiet, større enn at en kan bygge videre på utgangspunktene derfra, samtidig som studentene fremdeles har igjen to studieår. Hvis en i tillegg har muligheten til å utvide metodeundervisningen med i hvert fall to studiepoeng, vil en kunne utvide perspektivene i metodeundervisningen ytterligere sammenliknet med dagens undervisning.

Analysen her under punkt 3 bygger på premisset om at metodeundervisning innenfor det enkelte emne, heller ikke senere i studieløpet vil gi en dypere forståelse og selvstendig refleksjon knyttet til metodiske problemstillinger, som kan sammenliknes læringsutbyttet av metode som et eget emne, jf. det som er sagt om dette foran under punkt 2 for første studieår sitt vedkommende.

4. Avslutning

Vi mener samlet sett at det er langt tryggere å bruke en del av studiepoengene på studieprogrammet til dedikert og helhetlig metodeundervisning i egne emner, plassert på en pedagogisk gjennomtenkt måte i studieprogrammet, i stedet for å gi ekstra studiepoeng til andre emner for å øke fokuset på juridisk metode.

Den enkelte emneansvarlige vil naturlig nok lett være positiv og entusiastisk med tanke på å få flere studiepoeng til disposisjon for sitt fag. Men det er høyst usikkert om et økt antall studiepoeng virkelig vil lede til økt metodeforståelse blant studentene når det kombineres med å redusere antallet studiepoeng for juridisk metode som eget emne. Et slikt eksperiment bør en ikke gå inn på uten å ha gode holdepunkter for at det er et bedre alternativ enn dagens metodeundervisning.

Følgende personer har stilt seg bak uttalelsen ovenfor per e-post og/eller muntlig:

Linda Gröning
Bjarte Askeland
Erik Monsen
Jørn Jacobsen
Knut Martin Tande